יציאות השבת פרק ראשון שבת

לא מחייב רבי אלא ברשות היחיד מקורה דאמרינן *ביתא כמאן דמליא דמיא אבל שאינו מקורה לא וכ"ת הכא נמי במקורה התינח ברשות היחיד מקורה בר"ה מקורה מי חייב [6]והאמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי אבא א"ר הונא אמר רב המעביר חפץ ד' אמות בר"ה מקורה פטור לפי שאינו דומה לדגלי מדבר אלא א"ר זירא הא מני אחרים היא דתניא אחרים אומרים עמד במקומו וקבל חייב עקר ממקומו וקבל פטור עמד במקומו וקבל חייב הא בעינן הנחה על גבי מקום ד' וליכא אלא שמע מינה לא בעינן מקום ארבעה ודילמא הנחה הוא דלא בעינן הא עקירה בעינן והנחה נמי דילמא דפשיט כנפיה וקיבלה דאיכא נמי הנחה אמר רבי אבא מתניתין [6] כגון (שקבל בטרסקל) והניח ע"ג טרסקל דאיכא נמי הנחה והא ידו קתני תני טרסקל שבידו התינח טרסקל ברשות היחיד אלא טרסקל שבר"ה רה"י הוא לימא דלא כרבי יוסי בר' יהודה דתניא [7]רבי יוסי בר' יהודה אומר נעץ קנה בר"ה ובראשו טרסקל זרק ונח על גביו חייב דאי כר' יוסי בר' יהודה פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני אמאי חייב מרה"י לרה"י קא מפיק אפילו תימא רבי יוסי בר' יהודה התם למעלה מי' הבא למטה מי' קשיא ליה לר' אבהו מי קתני טרסקל שבידו והא ידו קתני אלא א"ר אבהו כגון ששלשל ידו למטה מג' וקבלה והא עומד קתני בשוחה ואיבעית אימא בגומא ואב"א בגנם *אמר רבא איכפל תנא לאשמעינן כל הני אלא אמר רבא [8]אידו של אדם חשובה לו כד' על ד' וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן ידו של אדם חשובה לו כד' על ד' א"ר אבין א"ר אילעאי א"ר יוחנן [9]זרק חפץ ונח בתוך ידו של חבירו חייב מאי קמ"ל ידו של אדם חשובה לו כד' על ד' והא אמרה ר' יוחנן חדא זימנא מהו דתימא ה"מ היכא דאחשבה הוא לידיה אבל היכא דלא אחשבה הוא לידיה אימא לא קא משמע לן א"ר אבין א"ר אילעאי א"ר יוחנן [9]עמד במקומו וקיבל חייב עקר ממקומו וקיבל פטור תניא נמי הכי אחרים אומרים עמד במקומו וקיבל חייב עקר ממקומו וקיבל פטור בעי ר' יוחנן זרק חפץ ונעקר הוא ממקומו וחזר וקיבלו מהו מאי קמבעיא ליה אמר רב אדא בר אהבה שני כחות באדם אחד קא מבעיא ליה שני כחות באדם אחד כאדם אחד דמי וחייב או דילמא כשני בני אדם דמי [10]ופטור תיקו א"ר אבין א"ר יוחנן הכנים ידו לתוך חצר חבירו וקיבל מי גשמים והוציא חייב מתקיף לה ר' זירא מה לי הטעינו חבירו מה לי הטעינו שמים איהו לא עביד עקירה לא תימא קיבל אלא קלט והא בעינן עקירה מעל גבי מקום ד' וליכא אמר רבי חייא ברי' דרב הונא כגון שקלט מעל גבי כותל על גבי כותל נמי והא לא נח כדאמר [11]רבא בכותל משופע הכא נמי בכותל משופע והיכא איתמר דרבא אהא דתנן היה

מיי ולא דמי לשנים שעשאוה ור"מ גרים מיפכא כשני בני אדם דמי וחייב דאמר לעיל עמד במקומו וקבל חייב וה"ג כי קבלה הוא עצמו ולא מעמה מהילוכו ליחייב דהא איתעביד מחשבתו או דילמא כאדם אחד דמי ופטור דהוי כמו שנתן מימינו לשמאלו דאע"פ שהעבירה ד' אמות פטור:

היה

מקורה. שיש לה גג: **כמאן דמלי** (ב). דכר סתום מכל לד הוי כמלא מפנים עד גגו דאין אויר מחיצ אויר הלכך כל המזרק לתוכו הוי כמונח: **הפיגם רה"י**. דנעי"ה אלא רשות הרבים דעני מי מוקמת ליה במקורה: **לדגלי מדבר**. וכל מלאכות דבשבת ממשכן גמרי לקמן (ד) מדנסמכה פרשת שבת לפרשת משכן בריקבלו (ה): **הא מני**. אלא כעי מקום ד' אמרים היא: **עמד במקומו**. זרק חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו וקבל: **חייב**. הזורק לאיהו עבד עקירה והנחה: **עקר**. המקבל ממקומו וכן לקראת החפץ וקבלו: **פטור**. הזורק דלא איתעביד הנחה מכחו: **דפשיט כנפיה**. (ו)פרס כנפו להוי ד': **טרסקל**. סל: **רשות היחיד הוא**. ואמאי מחייב משום הוצאה: **לימא**. מתניתין דלא תניא ליה רה"י דלא כרבי יוסי ברבי יהודה: **וזרק**. מרשות הרבים: **ונח על גביו חייב**. דאע"ג דלמטה לא הוי קנה רחב ד' הואיל וכראשו ארבעה אמרינן (ז) בוד אמות מחיצה והוי רה"י גמור: **למעלה מי**. הוי רה"י הואיל ורחב ד': **שלשל**. הספיל כמו (ח)היה משלשל בחבל: **למטה מג'**. דהויא לקרקע: **והא עומד קתני**. העני עומד כחוץ והא יושב הוא: **בשוחה**. כופף עצמו: **ואיבעית אימא**. בעומד בגומא וידו סמוכה לשפתה: **איכפל תנא כו'**. טרח התנא בכל זאת ולא היה לו להודיענו דמועיל מרשות לרשות חייב אלא על ידי דברים אלו שאין דרכן בכך לתני פשט כנף בגדו לפנים דהוי ד': **היכא דאחשבה**. זה העושה מלאכה בתכוין לתתה ליד חבירו כי מתניתין: **אכל היכא דלא אחשבה**. שהלכה ונחה מעצמה ביד חבירו דהאי דזריק לא אחשבה ליד חבירו לאותה בגווה דלא בתכוין לכך: **עמד**. המקבל במקומו וקבל: **חייב**. הזורק: **פטור**. הזורק דלא עביד הנחה: **מאי קמיבעיא ליה**. מאי ספיקא איכא מאיזה טעמא יפטור הא עבד עקירה והנחה: **כשני בני אדם דמי ופטור**. דהוו להו שנים שעשאוה דכיון שלא הניח החפץ ליקן עד מקום הילוכו ולנוח אלא רק אחריו ועכבו הויא ליה עקירה קמייתא בלא הנחה: **מה לי הטעינו חבירו**. דפטר ליה תנא דמתניתין דקתני או שנתן לתוכה והוצאה שניהן פטורין: **לא דומה קיבל**. פשט ידו וירדו לתוכה דלא עבד מעשה: **אלא אימא קלט**. דשתא שלקא דעתך כשהיה הקילוח יורד הכה בידו אחת וקבלו בחבירתה דעבד ליה עקירה:

קורא

לא מחייב רבי אלא ברשות היחיד מקורה. נראה לרשב"ל דמשמע ליה מדלא נקט מרשות היחיד לרה"י ורשות הרבים בחמנע כמו בפלוגתא דר"ע ורבנן וההיא דגיטין פ' הזורק (ד' עט. ושם) גבי היתה עומדת על לחם הגג וזרקו לה כו' וקאמר כמאן כרבי דאמר קלוטה כמי שהוחמה דמיא לא סברי דרב ושמואל דהכא דאמרי דלא מחייב ר' אלא ברשות היחיד מקורה ולדידהו צריך לשנויי דהתם משום מינטורי כדמשני התם אלינא דרבנן אפילו תימא דרבנן כי פליגי דבנן לענין שבת אבל הכא משום מינטורי כו':

אמאי חייב מרה"י לרה"י קא מפיק. ואפילו משום מושיט ובדיוטא אחת לא ממחיב *לפי הירושלמי דמצריך שיקבלנו שני מידו: **כאן** למטה מי'. וא"ת דרשות היחיד לא הוי ר"ה נמי לא הוי אלא ככרמלית כמו עמוד גבוה אלשה ורחב ד' ואמאי חייב ויש לומר דאין כרמלית בכלים כמו שפירש רש"י לקמן גבי היתה קופתו מונחת כו' קשה לר"י מה עלה על דעתו של המקשן דע"כ ידע דמתניתין מיירי למטה מי' בלא פירכא דר' יוסי בר' יהודה א)דכל למעלה מי' הוי מקום פטור ולא מחייב לכ"ע וא"כ מאי פריך מרבי יוסי ברבי יהודה הא מילתא דפשיטא היא למטה מי' לא הוה לה"י דהא תנן לקמן (לקמן ד' עט.) חולית הבור והסלע שהם גבוהים י' ורחבים ד' הטוטל מהן והמונח על גבן חייב פחות מכן פטור ופשיטא דרבי יוסי ברבי יהודה לא מיירי אלא למעלה מי':

בגון ששלשל ידו למטה מג' וקבלה.

וקסבר רבי אבהו דאגד יד שמיה אגד דאי לא הוי שמיה אגד מאי מיירי דנטל עני מתוכה אפילו נתן בעה"כ לתוכה יהא חייב העני כשהוציא כיון דיד העני מיירי נמי דהוה למטה מג' דמסתמא יד בעה"כ ויד עני מיירי בענין אחד דהא כי נטל מתוך ידו של בעה"כ דהוי למטה מג' הויא יד עני נמי למטה מג' וכהאי גוונא אפילו נותן בעה"כ לתוך יד העני יהא חייב: **בגומא**. צריך לפרש בגומא שהיא רשות הרבים כגון שרבים משתמשים בה למ"ד משמש (לקמן ד' מ:) או בענין שמהלכים שם רבים אבל גומא שהיתה כרמלית או מקום פטור כיון שגופו שם ידו שהיא פשוטה לרשות הרבים לא הויא כרה"ר דבתר גופו גריר אע"פ שהיא למטה מג' כיון דסבר אגד יד שמיה אגד כדפי': **ה"מ היכא דאחשבא לידיה.** ואע"ת ולימא הך ולא ההיא דלעיל וי"ל דה"מ דוקא לענין הנחה משום כד' על ד' אבל לגבי עקירה לא: **כשני** בני אדם דמי ופטור. פי' כי היכי דבשני בני אדם פטור הראשון משום דלא עבד כלל הנחה ה"ל כיון שמטפו מהילוכו ולא הניח החפץ לגמרי עד מקום הילוכו לא הויא הנחה דלא נח מכח הזורק או דילמא כאדם אחד דמי וכיון דעביד עקירה והנחה

מסורת הש"ס

א) לקמן נח. ב) לקמן קח. עיריכין לב:, ג) כתובות לא:, ד) יש נוסחין כאן. ה) [דף מט:]. ו) [שמות לה:], ז) ס"ל כנף. רש"ל. ח) [לקמן קח.], ט) מכות ז, ושם איתא נחתים,

הגהות הב"ח

(א) גב' אמר ר' אבא מתני' נמי כגון (שקבלה בטרסקל) תא"מ וכ"כ ס"ל שנעקר מטרסקל: (ב) רש"י ד"ה כמאן דמלי דמי דכר:

גליון הש"ס

גמ' ביהא כבאר רשלא כר. עיריכין ד' עו ע"ב: שם אבר רבא איכפל תנא לאשמעינן יבר. וכתוס פי ע"ש. וקי"ל דלעולמא מש"ה נקט ידו דפירי ע"כ בלמטה ומוכח מזה דאתנ יד שמיה אתנ: תוס' ד"ה אבא' חייב יבר' לפי הירושלמי ובר. הוא לעיל ג ע"ח תוס' ד"ה בשפיפה:

מוסף רש"י

נעץ קנה בר"ה ובראשו טרסקל. סל רחב ד' (ערובין לג.). טרסקל לון עמוק ר' ואנו מיתדים לו נוסה ר' שמות הקנה עולה לו בנוטרי, ויקנה לון רחב ד' אלא שאנו אומרים בתחילת הטרסקל יש אמות ונמצאו מקיפות את הקנה וזהו לפי היקף התחילות אין הקרקע ולמעלה לעייה ראשי רשות היחיד (לקמן קא.). ידו של אדם חשובה לו. לענין הנחת שבת כמקום הרבה על הרבה (כתובות לא.).

רב נסים גאון

אמר ר' אבהו כגון ששלשל בידו למטה מג' וקיבלה. ויעיקר דבריהן במשנה אבל בתוספתא במסכת כלאים ותירוצין וסוכה אמרו כל פחות מג' כלבור דמי. ואם היתה ידו של עני סמוכה לארץ בפחות מג' לדברי ר' אבהו והניח בעל הבית בתוכה הרי אלו כאילו הניח בארץ ובמקום שיש בו ד' [ן]חייב. וכבר אמרנו בברכות בפרק ג' (דף כה:) כל פחות מג' כלבור דמי. והלכתא נמירי לה כמו שאמרו בפרק הזורק (דף צז). ואמרו עוד בעירובין ובסוכה לגוד וללבור ולדופן עקומה.

עין משפט נר מצוה

י א מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה ב:
יא ב ג ד מיי' שם הלכה טו:

תוס' ישנים

א) אמר מהר"ם דמשוקדא ס"ד דתמני' מיירי למעל' מי' ושל' הכלבו' למטה מי' ולי"ל ביד אמות והני שלי הכלבו' רשות הרבים:

רבינו חננאל

ואוקמה ר' זירא כאחרים, דתניא אחרים אומרים עמד במקומו וקיבל אפילו בידו חייב, ש"מ לא בעי מקום ד', ודחיין כגון שפשט כנפיה וקיבלה, דאית בכנפיה מקום ד', ואמרינן מתני' נמי כגון שקיבלה בטרסקל שבידו שיש בו ד', פי' טרסקל, שאבק. איני והא קייל דטרסקל ברשות הרבים רה"י היא, נימא דלא כר' יוסי בר' יהודה. אפילו תימא ר' יוסי בר' יהודה היא מתניתין, התם דתני נעץ קנה ברה"ר והניח בראשו טרסקל [זרוק] מרה"ר ונח על גביו חייב כשהיה טרסקל זה נתון למעלה מי', שאין רה"ר למעלה מי', מתני' בטרסקל שבידו למטה מי'. ודחי' לה ר' אבהו להא, ואוקמא הוא כגון ששלשל ידו למטה מג' וקיבלה, דכל פחות מג' כלבור דמי, וכאלו בקרקע הניח, והאי הענין עומד בשוחה כדכתיב והלכו אליך שחוח, והוא פי' כפוף כדכתיב הלכוף כאגמון ראשו. פי' בגומא, כור כדכתיב חופר גומץ, גיתן וגומא הכל אחד הוא. גנם, קצור בקומתו. ונדחו אלו כולם, ואוקמא דבא הכי דאמר דאי [תנא] סבר ידו של אדם חשובה לו כד' על ד'. וכן א"ר יוחנן זרק והלכה הנחה בתוך ידו של חבירו חייב. וא"ר יוחנן עמד במקומו וקיבל, כגון שזרק לחבירו (כבו) [דבר] מה חייב בזה שנעשית מחשבתו. נעקר ממקומו אחרי שזרק שקיבלה, שנור הזורק שהרי לא נצטרפה כוונתו לקבל באותו מקום, ממילא באה לידו. בעי ר' יוחנן זרק ונעקר הוא ממקומו וקיבל מהו, שנמצא הוא שזרק הוא עצמו שקיבל, שני כוחותיו הללו, שזרק ושנעקר וקיבל כשני בני אדם דמו דחייב, או דילמא אפילו הכי אדם אחד הוא, לא נעקר ממקום [זה] והונח במקום אחר, אלא מקום העקירה הוא מקום הנחה. כי שניהם כאדם אחד הן, ועלתה בחיקו. הא דא' משום ר' יוחנן הכנים ידו לתוך חבירו וקיבל מי גשמים והוציאן חייב, אתינן לאוקומה כגון שקלט מי גשמים הללו ולא כשהן יורדין אלא מעל גבי הכותל משופע דנחו ע"ג הכותל, כגון הא דא' בסוף עירובין בהא דתנן

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com